

Україна у фокусі

24 – 30 березня

2014 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>ВСІ НА СТАРТ: ПОЧАТОК ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ПЕРЕГОНІВ.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

24
березня

Росія не відмовилась від плану нападу на територію України «Російська весна» і тримає на кордоні 100-тисячну армію. Про це заявив секретар Ради національної безпеки та оборони Андрій Парубій. За його словами, практично українській стороні майже щодня доводиться затримувати диверсійні групи, які перекидаються здебільшого з території РФ з метою дестабілізувати ситуацію в південно-східних регіонах України.

Зосереджених біля українських кордонів російських військ вистачить для того, щоб дійти до Придністров'я. Про це заявив верховний головнокомандувач сил НАТО у Європі Філіп Брідлов. З словами генерала, ці війська можуть становити загрозу для Придністров'я і Молдови.

25
березня

Верховна Рада прийняла відставку Ігоря Тенюха з посади в. о. міністра оборони та призначила новим керівником оборонного відомства Михайла Ковалю.

Рада національної безпеки та оборони України ухвалила рішення щодо тимчасової передислокації українських військових частин, розташованих в Автономній Республіці Крим, та евакуації військовослужбовців на материкову Україну. За його словами, переселення родин військовослужбовців має забезпечити Кабінет Міністрів.

У Рівненській області спецпідрозділ «Сокіл» застрелив лідера «Правого сектору» у Західній Україні Олександра Музичка, також відомого як Сашко Білий. За словами заступника міністра внутрішніх справ Володимира Євдокимова, Музичка був поранений під час спецоперації з затримання, а до приїзду швидкої помер. Євдокимов повідомив, що проти Сашка Білого було відкрито кримінальну справу за бандитизм і оголошено в розшук.

Сергій Тігіпка, Михайло Допкін та Вадим Рабінович подали документи на реєстрацію їх кандидатами у президенти України.

26
березня

Українці готові брати активну участь у травневих президентських виборах – прийти на дільниці планує майже 84% населення. Про це свідчать дані соціологічного опитування, проведеного спільно соціологічними компаніями СОЦИС, КМІС, «Рейтинг» та Центр Разумкова. За даними опитування, на президентських виборах найбільша кількість опитаних готова підтримати Петра Порошенка, за нього проголосувало б 24,9%, другу позицію посідає Віталій Кличко – 8,9%, а третю Юлія Тимошенко – 8,2%. Сергія Тігіпка підтримують 7,3% опитаних, экс-губернатора Харківщини Михайла Добкіна – 4,2%. Петро Симоненко отримав би 3,6% голосів, Олег Ляшко – 3,5%, Анатолій Гриценко – 3,2%. Націоналістів Олега Тягнибока та Дмитра Яроша підтримують, відповідно, 1,7%, та 0,9%.

27
березня

Всі жителі Криму, які не мають кримської реєстрації на 18 березня 2014 року, вважаються «іноземними громадянами» і повинні до 19 квітня виїхати за межі Росії, себто з Крму. Потім їм необхідно в'їхати і на «законних підставах оформити посвідку на проживання». Про це на прес-конференції в Севастополі заявила представник Федеральної міграційної служби Російської Федерації Вікторія Гичко.

Розвідка Сполучених Штатів попередила Білий дім про високу ймовірність вторгнення військ Російської Федерації в Україну. Першими під удар можуть потрапити Луганськ, Донецьк і Харків. Про це повідомила телекомпанія CNN, посилаючись на свої секретні джерела. Йдеться про перегрупування російських військ на кордоні з Україною, які схожі на маневри, що здійснювалися Росією перед війнами в Чечні та Грузії.

Генасамблея ООН підтримала резолюцію, у тексті якої визнається непорушність територіальної цілісності України. За відповідну резолюцію віддало свій голос 100 країн-членів ООН. Проти проголосували 11 країн: разом з Росією проголосували лише Вірменія, Білорусь, Болівія, Куба, КНДР, Нікарагуа, Судан, Сирія, Зімбабве, Венесуела. Велика частина країн утримались під час голосування – це 58 країн на чолі з Китаєм.

Міськрада Рівного оголосила смерть представника «Правого сектора» Олександра Музичка «замовним і політичним убивством». Відповідну заяву було ухвалено на засіданні міськради. Автори заяви закликали покарати співробітників силових структур, винних у смерті Музичка. Вони також вимагали відправити у відставку главу МВС України Арсена Авакова і порушити щодо нього кримінальну справу.

Активісти радикального руху «Правий сектор» штурмували Верховну Раду, вимагаючи відставки виконувача обов'язки МВС України Арсена Авакова. Активісти наголосили, що це лише попереджувальний штурм.

28
березня

Арсен Аваков може бути звільнений з посади міністра внутрішніх справ, якщо слідча комісія вирішить, що він винен у загибелі Олександра Музичка під час затримання. Про це сказав в.о. президента, голова Верховної Ради Олександр Турчинов у відповідь на вимогу «регіоналки» Ганни Герман відправити Авакова у відставку через загибель Сашка Білого з «Правого сектору» і невдоволення його побратимів.

29
березня

Партії «Батьківщина», «Свобода», УДАР і Партія регіонів провели свої з'їзди і висунули кандидатів у президенти. Зокрема партія "Батьківщина" висунула кандидатом на пост президента України екс-прем'єра Юлію Тимошенко. Всеукраїнського об'єднання "Свобода" – Олега Тягнибока. Партія регіонів підтримала на цей пост колишнього губернатора Харківщини Михайла Добкіна. А лідер партії УДАР Віталій Кличко оголосив, що не висуватиме себе кандидатом у президенти країни і запропонував підтримати як єдиного кандидата Петра Порошенка.

Кримські татари планують оголосити про початок процедури зі створення національно-територіальної автономії кримськотатарського народу на півострові. Про це йдеться у постанові, яку ухвалили на позачерговій сесії Курултаю. Голова Меджлису кримських татар Рефат Чубаров заявив, що цей документ не визнає анексію Криму і втрату Україною території півострова. Він також припустив, що кримські татари можуть провести національний референдум, щоб підтвердити своє прагнення мати автономію.

II. Аналітична довідка

ВСІ НА СТАРТ: ПОЧАТОК ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ПЕРЕГОНІВ

30 квітня завершується термін подачі документів для реєстрації кандидатів в президенти до Центральної виборчої комісії. Попри те, що виборча кампанія офіційно стартувала ще близько місяця тому, основні претенденти на президентське крісло заявили про свій намір балотуватися лише на цьому тижні. Гостроту моменту додали результати соціологічного опитування, які виявили, що наразі найбільше шансів стати п'ятим президентом має позафракційний депутат і бізнесмен Петро Порошенко, який суттєво випереджає Віталія Кличка, Юлію Тимошенко та Сергія Тігіпка. 29 квітня відбулися з'їзди основних партій, під час яких «Батьківщина» висунула Тимошенко, «УДАР» і Кличко підтримали Порошенка, «Свобода» проголосувала за балотування Олега Тягнибока, а Партія регіонів своїм кандидатом обрала Михайла Добкіна.

З якими шансами на перемогу підійшли до виборів основні претенденти? Якою обіцяє бути виборча кампанія?

Суттєва затримка з початком висунення кандидатів у президенти разом із напруженою внутрішньою ситуацією в Україні в результаті російської агресії до певного часу ставили під сумнів сам факт проведення президентських виборів. На перший погляд, найбільш зацікавленою в перенесенні призначених на 25 травня виборів була партія «Батьківщина», яка наразі контролює ключові посади виконавчої та законодавчої влади. Це дозволяло деяким експертам робити припущення, що саме їхніми

руками вибори можуть бути зірвані. Втім, головним бенефіціаром від перенесення президентських виборів в Україні став би російський президент Володимир Путін, який таким чином дав би собі підстави й далі апелювати до нелегітимності нової української влади. Розуміючи це, більшість українських політичних акторів досягли порозуміння щодо необхідності провести вибори вчасно.

Місяці політичного протистояння в Україні та військової агресії з боку Росії суттєво змінили політичний ландшафт в країні. Унаслідок того,

що незмінний протягом останніх років лідер рейтингу Віктор Янукович утік із країни, колишні опозиціонери одразу ж позбулися багатьох проблем, зокрема потреби узгоджувати єдиного кандидата. Картину доповнила відмова одного з лідерів колишньої опозиційної трійки Арсенія Яценюка балотуватися та вихід із тюрми експрем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Зрештою, в результаті таких пертурбацій найбільше дивідендів отримав Порошенко, який ще рік тому не розглядався навіть як претендент на президентське крісло.

Зліт Порошенка парадоксальним чином був визначений його обережною позицією під час подій Майдану, коли він, підтримуючи опозиційних рух, дещо відмежувався від опозиційної трійки. Це дозволило йому мінімізувати іміджеві втрати, яких зазнали Яценюк, Кличко і Тягнибок, і водночас заручитися підтримкою більш поміркованих верств українського населення. Характерно, що подібна тактика, обрана Кличком вже після завершення подій Майдану, зіграла з ним злий жарт. Відсторонившись від процесу управління державою після зміщення Януковича, Кличко швидко втратив свій рейтинг, суттєво відставши від Порошенка. Тому його рішення не висувати свою кандидатуру і натомість підтримати Порошенка стало адекватним виходом із неприємної для нього ситуації, що дозволить йому зберегти власні політичні перспективи.

Тимошенко, натомість, як і очікували, поки не змогла подолати свої персональні амбіції та вирішила балотуватися на посаду президента. Це, зрештою, може обернутися

проти неї самої – якщо президентом таки стане Порошенко. У Тимошенко, звісно, ще є простір для росту, зважаючи на її здатність нарощувати свою популярність напередодні дня виборів і добре вміння працювати з виборцями. Однак два з половиною роки, проведені у в'язниці, дали про себе знати: Тимошенко наразі помітно відстала від політичного процесу, а її риторика лишилася практично незмінною, що разом дає їй суттєво більший рейтинг недовіри, ніж у Порошенка. Відповідно, якщо Тимошенко програє другі президентські вибори поспіль, її кар'єра у великій політиці з великою очевидністю остаточно піде на спад.

Утім, її проблеми тьмяніють порівняно з ситуацією, в яку потрапила колишня партія влади. Рішення висунути своїм кандидатом Добкіна, який має серйозну підтримку населення лише в Харківській області, продемонструвало тотальну управлінську й організаційну кризу Партії регіонів. На думку експертів, воно стало результатом вказівки головного акціонера партії Ріната Ахметова, який намагався підібрати повністю керованого кандидата без серйозних політичних амбіцій. Непрямим свідченням цього стало й рішення Сергія Тігіпка йти на вибори самовисуванцем – керівники Партії регіонів не підтримали його кандидатуру саме внаслідок побоювань його відносної самостійності. В підсумку той факт, що у виборах зібралися брати участь чотири члени Партії регіонів, не лише перекреслює шанси будь-кого з них на перемогу, а й указує на руйнування партійної дисципліни, яка багато років була козирною картою цієї політичної сили.

Загалом президентська кампанія 2014 р. обіцяє бути суттєво менш конфронтаційною, ніж вибори 2004 і 2010 рр. Це пояснюється, з одного боку, тим, що головне змагання на виборах, вочевидь, відбуватиметься між Порошенком і Тимошенко, тобто двома політиками з колишнього «помаранчевого» табору. По-друге, в умовах існування спільної російської загрози, принаймні формально визнаної всіма учасниками політичного процесу, більшість кандидатів будуть із високим ступенем імовірності ставити в центр своєї кампанії схожі проблеми. Зрозуміло,

що частина кандидатів з табору колишньої влади продовжуватиме апелювати до потенційно розколювальних тем, зокрема статусу російської мови та федералізації, однак їхній вплив на суспільні настрої, вочевидь, буде помітно слабшим, ніж раніше. Зрештою, послаблення конституційної ролі президента так само може сприяти менш конфліктній виборчій кампанії. Тому найбільшою загрозою наразі лишається фактор Росії, яка, скоріше за все, й надалі намагатиметься дестабілізувати ситуацію всередині України.

Висновки

Таким чином, президентська кампанія в Україні стартувала практично перед самим офіційним дедлайном. При цьому вже зараз проглядається головний претендент на президентське крісло – Петро Порошенко, конкуренцію якому, вочевидь, зможе скласти лише Юлія Тимошенко. В умовах існування спільної російської загрози та розпорошення колишнього владного табору президентська кампанія обіцяє мати нижчий градус конфліктності, ніж дві попередні. При цьому цілком очевидно, що російська влада продовжуватиме заважати нормальному політичному процесу в Україні в найближчі два місяці, тому всім кандидатам – незалежно від їхньої політичної приналежності – варто докладати максимум зусиль, аби нівелювати цей вплив.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук